

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Készen nem adotnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BARABÁS ALBERT.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 20 helyre osztottáldal helyenkint 60 kr. Bélyegilleték külön 20 kr. Nyitlittér sorozatát 50 kr. Többes-íri hirtetéseknél engedély
--	---	---	---	--

* * EZER ESZTENDŐ. * *

SZÉKESFEJÉRVÁR. MÁJUS 10.

Ünnepet ül ma az ós koronázó város és az ország. A mi egy hét előtt történt Budapesten az uralkodó jelenlétében, az csak a polgári munka diadala volt. A nemzet ezredéves jubileuma ma kezdődik, midőn a betöltött ezer év minden dicsősége és minden bánata hálaladó fohászban ölelkezve emelkedik az egékbe, hogy magasztossá tegye lelkünkben ezt az ünnepet.

A honalapító ősök glóriája bearanyozza fényével a második ezredév hajnalát. Csüggedt szívünk egy pillanatra hevesebben dobog, s elmúlt ezer év tradíciójának diadalmos érzése száll reá.

Zászlók lengenek, s a májusi verőfényben ragognak a nemzeti színek a Kárpátok bérceitől az al-Duna határáig. Repkedő szárnyaik mintha magasba emélnék a népet, mely örül, hogy megérezte a történelemben páratlan eseményt: a nemzet milleniumát. A tricolor színei ma beszélnek hozzánk: hirdeti a vörös az ezredéves harcokat, a zöld a jövő reményét, a fehér a béket és harmóniát, melyre lelkünk áhítozik.

És megtelvéen lelkünk a multak emlékeivel, alázatos szívvel sietünk az Isten házába, hogy hálaladó köszönetünk szálljon az egékbe, s könyörgjük pártfogását a nemzetek és királyok Atyjának, kinek »szeme ront és terem ezer világot.«

De ünnepelhet-e a keresztény magyar nemzet a nélkül, hogy ne dicsóítse a Mindenhatót, ki századok viharai közt tartotta felette pártfogó kezét a nemzetet, és mely erkölcsi súlyedés volna a nemzetből, ha egyedül önerejének tudná be ezredéves fenállását? A faji esere a nemzeti génusz csak szellemi előhaladásunkban munkált közre. Magát a nemzetet csak előbb hatalmát tartotta fenn és óvta meg a végelpusztulástól. A bölcs és mindeneket előre látó hatalom a magyar nemzetet átvezérelte a keresztényi hitre.

A keresztényi hit volt a trón támasza, szabadságunk biztosítéka, fénykorszakaink forrása, megpróbáltatásaink erőssége, létünk alapköve. Isten erős kéze tartott fenn bennünket, számra maroknyi népet, mert őseink alázattal borultak le előtte és az Isten azoknak - (egyeseknek úgy, mint nemzeteknek) — kik őt, mint atyjukat tisztelik, hosszú életet ad.

Istenfélelem és vallásos áhitat vezérelje lépteinket és késő unokáink cselekedeteit. Ragaszkodjunk hitünkhöz és nemzeti jellegünkhöz. A magyar karakterben van meg ennek a nemzetnek a jövője. Ez adta meg összes régibb intézményeinek hatalmát és becsét; ez tartotta fenn azokat egész a mai napig. Mintha csak ujjal akart volna rámutatni a sors, hogy miben van a magyar nemzetnek legbiztosabb védelme és támasza: a hol idegenszerű, kozmopolitikus sajátosság fészkelte be magát törvényeinkbe és társadalmi életünkbe, ott az erőt és szívósságot a gyengeség és hanyatlás váltotta föl.

Hit után a nemzeti szellem az, melyből kivetkőznünk nem szabad. Ha a nemzet ezt az őseitől átörökölt szellemet megtagadná, vagy közibénk telepedett idegen elemeknek sikerülne azt valamikor, bármiféle átalakulások folyamán, meghamisítani: ezzel a faji individualitással együtt elpusztulna csakhamar maga az állam is.

E rettenetes sorsra azonban nem juthat a magyar nép, mert vannak fiai, kik félik az Istent, ápolják a hitet, ragaszkodnak a nemzeti szellemhez, s elég bátrak sikra szállani, ha támadás éri azt, aminek ez az ország létét és fenállását köszönheti.

A második évezred küzdelmesnek mutatkozik. Hogy megvívassuk e küzdelmeket a versengő népek és önön magunk közt, hogy keresztény és független Magyarországot hagyassunk utódainkra: ezen a nagy napon emelje föl lelkét mindenki a magyarok Istenéhez!

A néppárt és a nemzetiségek.

Ugy a fővárosi, mint a vidéki szabott-elvtű újságok egyik vesszőparipája, hogy a néppárt egy kére dolgozik a nemzetiségekkel. Nehányszor már kifejtettük, mennyire alaptalan ez a vád, s körvonaloztuk pártunk álláspontját a nemzetiségi kérdésben. Ezuttal közöljük „Jön a tatár” című röpiratnak ide vonatkozó részét, mely így hangzik:

„Balogy mondja a verébnek hogy nagyfeju.”

Ki paktált, ki paklizott, ki trafikált, ki ki szövetekezett eddig is a horvátokkal és szászokkal? ... Ki itatta le és dobálta fül koscsikra, mint a lisztes zsákokat, a szegény oláhokat, hogy elszállítsa őket, mint megvett portékákat, a szavazatok raktárába? ... A néppárt-e vagy a tatárpart?

És még ők mernek panaszkodni, hogy mi paklizunk az u. n. nemzetiségekkel (vagyis a tótokkal, szerbekkel, románokkal, szászokkal) midőn az ő képviselőiknek legtöbbször ép a felvidéki tótokkal liferáltatták be az országházba echt tatár-hálából kiszolgáltattván azután őket az uszorásoknak s apró zsarnokoknak, úgy hogy szegények Amerikába kénytelenek vándorolni, hogy megélhessenek.

A néppárt nem pakliz és nem trafikál, mert igazság; az igazság pedig sem nem paktál, sem nem alkuszik, hanem követel. A néppárt is követel tehát, még pedig jogot, igazságot, majd méltányosságot mindenkivel szemben, de egyúttal mindenkinél és így a nemzetiségeknek számára is.

Mert igazság-e az, hogy ha valaki együtt horítja velünk a terheket, mint azt nem magyar ajku polgártársaink teszik, mi leföldrük a tejet és nekik csak a savóját nyújtjuk! Vagyis igazságos-e pl. az, hogy ők kivétel cenzus szerint szavazzanak, de egyetemes terheket hordozzanak!

Epen azért a néppárt meg nem ijed e tekintetben sem a „tatárok” kortes-fogsától,

looska nyelvtől, hanem ha ezerszer reafogják is, hogy ilyen meg amolyan „pánaszláv”, nyiltan hangoztatja, hogy még egyrészt az egységes magyar állameszmét senki fia kedvéért fel nem áldozza, másrészt viszont a nemzetiségek neve alá foglalt gyermekeit senki fia által feláldoztatni, önkénynek, elnyomatásnak, jogtalanságnak odavetni nem engedli.

Ez a vád is tehát, hogy t. i. „a néppárt szövetekezik a nemzetiségekkel s fajgyűlöletet szit”, még olyan sem, mint a milyen azok az evangéliumi kaján munkásoké vala, a kik azért zugolódtak a gazda ellen, mert az a félnapos béreseknek is annyit fizetett, mint nekik, holott ők egész nap vonták a kapát.

Mikor az Urat vádolták Pilátus előtt, azt mondja a szent írás, hogy a tanuk vallomása nem stimmolt, nem volt egybevágó, összhangzó. Nem hát, mert hamis velt.

Ilyen homlokegyenest ellenkező vádakkal állnak elő a néppárttal szemben is a tatár írástudók és farizeusok, midőn egyrészt azt hangoztatják, hogy a néppárt „feudalis”, másrészt meg, hogy „reakzionárius”. No „Ádám hallott ilyet — nötelen korában”.

Már abból, hogy az a két czim, (melyet mindjárt megmagyarázok) úgy passzol össze, mint a nyul meg az oroszlán, az égr meg a macska, vagy mint a hajszál és dorong, „kék nadrágra vörös fült”, tudhatjátok előre, hogy egyik sem lehet igaz — mert hát hal és hus, sovány meg kövér, zuzmara meg kánikula, feje meg czibere csak nem lehet valami egyszerre! — mégis tollhegyre vesszük külön-külön mindkettőt.

BELFÖLD.

— A pápa gratulációja. () felsége külön kihallgatáson fogadta Vaszary Kolos bibornok-hercegeprímást, aki előtte mint a pápának az ezredéves ünnepélyekre meghatalmazott képviselője jelent meg. A hercegeprímás

e megbízásában XIII. Leo pápa szerencsekívánatait fejezte ki a magyar nemzet ünnepe alkalmából. A király örömmel fogadta az üdvözlést s felkérte a hercegeprímást, hogy ő szentségénél tolmácsolja köszönetét, egyúttal köszönetet mondott a hercegeprímásnak megbízásának ékesszóló teljesítéséért. Ő felsége a király tíz perczen át beszélgetett a hercegeprímással a közelmult fontosabb eseményeiről, többek között igen elismerően nyilatkozott a hercegeprímásnak a Mátvás-templomban mondott vasárnapi beszédéről. A király a kihallgatás után még délelőtt telegrammot küldött a pápához, amelyben köszönetét fejezte ki az üdvözlésért.

— Néppárti gyűlések. A privigyei néppárti nagygyűlést, mely május 10-ére volt tervezve, e hó 25-én, pünkösd hétfőjén fogják megtartani. — A patinban, a május 14-iki gyűlésen, tekintettel a helyi viszonyokra, Zichy Nándor gróf megnyitói beszédén kívül a többi szónoklatok német és szerb nyelven fognak tartatni. Barabás Albert beszéde ennélfogva elmarad. — Kunfélegyházán május 17-én lesz népgyűlés, a következő programmal: Elnöki megnyitó. Tartja: gróf Zichy Nándor. Maradjone az „uj rend”? Tartja: dr. Prohászka Ottokár, tanár. A néppárt és a kisgazdák. Tartja: dr. Bakonyi Elek, székesfővárosi ügyvéd. Miért becsülendő a néppárt. Tartja: Kálmán Károly, plebános. Elnöki zárásó.

— A Pulszky-affér eljutott abba a stádiumba, melyet mi előre sejtettünk: a törvényeszk szabadlára helyezte az országos képtár sikkasztó igazgatóját. A vizsgálat megállapított ugyan 53,000 frt hiányt, de Pulszky Ágost képviselő megtérítette öcsáe helyett a ezt az összeget. Közönséges halandó ennek daczára sem kerülne el a bürtönt, Pulszky Károly azonban, mint hü kormányparti mamelek és a szabadkömüvesek egykori nagymesterének fia, megmenekül a büntetéstől olykép, hogy kimondják rá, miszerint a képvásárlások idejében nem volt beszámítható állapotban. A magyar kormány így szerez tekintélyt az igazságszolgáltatásnak.

TÁRCAZA.

MDCCCXCVI.

Örök Hadúr! Te milliök királya!
Erősek, gyöngék, áldó istene!
Maroknyi néped honfi öröme,
Kézed az ég áldását hintse le.
Te néped az, ki így kiált fel hozzád:
Öh áldva légy te Véghetetlenünk.
Ki addad nekünk e drága szép hazát:
Öh maradj, maradj tovább is velünk!

Szácsi.

Fejermegyei közgyűlések.

(Szemlévny Károly János apátkanonok „Fejervármegye monográfiája” czimü ezután megjelenő művéből.)

— A „Fejermegyei Naplo” eredeti tárczája —

Mi volna érdekesebb, mint a régi vármegye a szorosan vett törvényhatóság életfolyását, működésének történetét megírni! És mit is várhatna tőlem a vármegye közönsége nagyobb joggal, mint épen azt, holott épen ez a legismeretlenebb, a legjáratlanabb talaj, amennyiben a török előtti korból egyetlen jegyzőkönyvünk sem maradt fenn.

Pedig hát Fejermegye is tartott gyűléseket; a Szent István-napi nádori és a nádor vagy saját fő- és alispánja elnöklete alatti rendes megyei gyűléseit, a nemesi congregatiókat, részint Fejervárott, részint Fejervár mellett tartotta.

Mit tegyek hát egyebet, mint hogy a törmelékből összeszedjem az egyes kódarabokat, hogy azokból megalkossam a mozaik-képet, a milyennek én a fejervármegyei közgyűléseket, a generalis congregatio nobilium Comitatus Albensis-t elképezelem.

A régi időben nemcsak az országos és királyválasztó-gyűlések, hanem a megyeiek is kiűn a szabadban, a mezőn, amazok „Fejervár közelében”, Fövényen, később pedig a Rákoson, — emezek hasonlóképen „Fejervár mellett”, Székes-Fejervár szomszédságában tartattak meg. Ennek oka azonkívül, hogy abban az időben nem igen állt rendelkezésre valami nagy teremmel ellátott megyei székbáz, leginkább az lehetett, hogy ősünk a paripákkal való fényezés, azok nagy számával való tüntetés, a lóhátról való beszélés mellett az ősi szokásnak: a sátorozásnak is hódolhattak. Ott laktak biz a panyókás ősök mindaddig a sátrak alatt, a míg a gyűlést be nem vegezték, a gyűlés pedig eltartott sokszor 16 napig is, minthogy onnét nemcsak idézéseket küldtek ki a bepanaszolt fél törvény elé hívására, hanem ítéletek kézbesítésére is kimentek a szolgabírák a vármegyébe, mit ha nem teljesíthettek a fél fül nem találasa miatt, hát a tria forensis promulgatiót eszközölték, vagyis három előkelőbb község, milyen volt abban az időben Palota, Csákvár, Ádony, Bieske stb. piacszán hirdették ki előszóval a közgyűlés ítéletét, aztán visszamentek a közgyűlésbe és referáltak eljárásukról. Vagy végre vizsgálatot tartattak a vármegye több helyen és több napig tartót, és midőn annak eredményét a kiküldötték előadták, hozta csak meg a vármegye a „deliberatum“-ot.

Festőileg szép lehetett egy ilyen gyűlés képe!

Ott állt legkiválóbb helyen a nádor díszes és tágas sátorra, rudakhoz erősítve és kötelekkel czövekkekhez kötözve, hogy a viharok is ellenállhasson. A sátor belseje tarka szőnyegekkel volt kibélelve, földjén medvebőrök terültek el, a mikből a nyugvóhely párnái is készíttve voltak. Nem hiányoztak belőle az asztal és tábori székek, a kerevet, hogy a gyűlésen kívüli beszélgetésre is elfogadhassa a megyei nemeseket. Aztán ezt a sátort vette körül tarka vegyületben a többi: a nádori ítélő-mesteré, a fő és alispánoké, a szolgabíráké, az egybegyűlt birtokos nemeseké, a nagyon elszaporodott csákbereányi, sikátóri, csiglerói marczali és zernyebakonyi birtokos Csákoké, a Batthyányiaké, a jení Bontheyeké, Páthyok, Szentpéteri Porkolások, Szentgyörgyi Vinczék, a Báltéjok, a Szerdahelyi Dersek és Donczok, az Almásiak, a Baracskaikak, a Hardiak, a Dombaiak, az Alapi Salamonok, a Berényiek, a Zedreghyek, a Fánshyok, Szilasyak és Szentiványiak, Serdédiak és Rozgonyiak, az Ugaliak, az Agh-Szentpéteri Nagyok, a Tatárfalvai Erdősök, a Doboziak, a Felcsuthi és sárvoli Balassák, a Tynody Apásák, az abai Aranyok stb. stb. mind valamennyien megjelennek itt, hogy részint panaszaitakat adják elő és igazságot kérjenek; részint, hogy igazságot szolgáltatassanak a panaszosoknak.

A nádor ott ül panyókájában csótáros paripáján, két esatlós fogja két oldalról a zabla-szijakat, hogy a mikor a kutyabőrre irt és elébe terjesztett „igazságot” megtekinti, a délczeg állat ne nyugtalankodjék alatta. Mellette a nádori ítélő-mester, a jogtudás ez első

Katholikus egyletek kongressusa.

A kath. egyleti élet mind mostanáig nélkülözött az egységes vezető elveket. Látnunk kellett, hogy egyleteink intenzív működését illetően még sokban hátravagyunk.

E hiányokon van hivatva segíteni a kath. egyesületek országos kongressusa, mely ez év augusztus hó 16., 18. és 19-ik napján fog megtartani Budapesten. A napirendre tűzött kérdéseket négy szakosztály tárgyalja, melyek közül I. a hitbuzgalmi és jótékony egyesületeket, a II. az irodalmi egyesületeket, a III. a társadalmi és a IV. a legény- és munkás-egyleteket foglalja magában. A tanácskozások eredményét a 19-iki nagygyűlésen terjesztik elő. A kongresszus tagja lehet minden kath. egyletitagg, ki szándékát június hó 15-ig a kongresszus irodájában (Bpest, Koronaherceg-utca 17., Kath.-kör) bejelenti és tagsági-díj fejében 2 frtot fizet. A jelentkezésnél megjelölendő az is, hogy melyik szakosztálynak kíván tagja lenni. A szakosztályokban minden tag szózási és szervezési joggal bír.

A 2 frt tagsági díj ellenében a kongresszus tagjai a következő kedvezményben részesülnek.

1. Kedvezményes vasúti jegyek az ide- és visszautazásra, a Magyar Államvasutak és az ezek kezelése alatt álló vasutak vonalain. Az I-ső osztályon II.-od osztály, a II-ik osztályon III.-ad osztály jeggyel, a III-ad osztályon pedig II.-od osztályon féljeggyel utazhatik.

2. Kedvezményes belépő jegyek a kiállítás területére, 5 belépő jegyből álló fizet 2 frt 50 kr helyet 1 frtért.

3. Olcsó lakások, közös szobákban egy ágy 34 kr, elkülönített fülke 72 kr naponként, külön szobák kedvezményes áron.

4. Olcsó ellátási jegyek és egyéb kedvezmények a kiállítással egybekötött látóvalkhoz. Mindezen kedvezményekre a jegyek és utalványok, valamint a tagsági jegy is idejében fogadják a jelentkezőket megkülönböztetve.

A ki nem tagjai valamely kath. egyletnek, azok az aug. 19-iki közös nagygyűlésen mint vendégek vehetnek részt 50 kr belépti díj mellett. Belépő jegyeket valamely kath. egylet elnöksége vagy az illetékes plebaniai hivatal útján lehet váltani. A vendégek a kongressusi tagok részére nyújtott minden kedvezményben nem részesülhetnek, de a vendégek részére is

törvénykönyve. Közéleben állanak a vármegye fő- és alispánjai, a négy szolgabíró azokban a különböző egyszerűbb vagy diszesebb ösmagyar-mentékben, melyeket már nagyapjuk is viselt ilyen alkalmakkor. A háttérben e sátorerdő mögött a sok kipányvázott és nyugozott paripa, mely addig, míg rákerül a sor, hogy nyereg alá jöjjen kedve szerint legelészhet a lovások felügyelete alatt. Közben-közben a bográcsos hus meg a tokány készül, hogy az uraknak táplálékáról is, a kik nem mennek gyűlés után a városba, gondoskodva legyen.

De megkezdődik a „congregatio“, a megyei közgyűlés. 1372-öt írtak. Keresztelő Szent János napja utáni hétfőn. Megnyitja Opuliai László a nádor.

A székesfejérvári káptalan két tagja, Márton és Tamás kanonokok tiszteletteljesen terjesztik elő káptalanuk nevében azon panaszt, hogy hosszú idők folyása alatt kérdésessé vált a káptalan birtok-joga azon terület iránt, mely Székesfejérvár mellett szent György vértanu temploma és Sárszabadi falu között elterül. Kéri tehát a gyűlést, hogy annak határát járattatja körül, jelöltetné ki határát és helyezné a káptalan igazába.

A gyűlés kiküldi e czéloból Kis Jánost királyi és Literatus Jánost a szépei káptalan és Miklóst, Mihály fiát, nádori embert, akik a területet körüljárják, küldetésük eredményét következőkép terjesztik elő:

A közgyűlés ötödik napján kimentünk a kérdéses hely színeré és következőkép jártuk körül: Elindultunk egy völgynél, mely a birtokrész déli részén húzódik, közel egy nagy mocsárhoz. Ezen a mocsáron áthatolva, észak felé mentünk és egy szigetre értünk, mely a

szívesen gondoskodik mégsekeltebb lakásról, el-látásról s egyéb kedvezményekről a kongresszus irodája.

Hisszük és reméljük, hogy a kath. egyesületeink mindent el fognak követni, hogy kongresszusunk ennél fényesebb, ennél impozánsabb legyen, s kath. egyesületeink tagjai nagy számmal fognak sietni a kongresszuson részt venni, mely hivatva van a kath. egyleti életet, egyesületi tevékenységet új virágzásra emelni drága hazánkban.

Közigazgatási híresek a megyénél.

Pénteken délelőtt 10 órakor tartotta a megye közigazgatási bizottsága rendes havi gyűlést a vármegyeház kistermében, a melyen a főispán távolléte miatt Huszár Agoston alispán elnökölt.

A havi jelentések közt a csendőrség és árvászeké semmi nevezetesebb momentumot nem említett fel.

Az adófelügyelőség jelentésének meghallgatása után Pátka, Pákoz, Vajta, Sáregres, Polgárdi és Szolgaegyháza községek hátralékos pótdíját elengedték.

Az államépítészeti hivatal jelentése szerint Vaal községben a belügyminiszter elrendelte egy vágóhid felépítését a tetemes husfogyasztás miatt.

Az 1895-iki törvény értelmében a községek tartoznak a területeiken levő kopár földek nagyságát bejelenteni, hogy annak beültetése esetleg elrendeltesék. Fejérmegyében egyedül csak Keresztur község jelentetett be 20 hold és 55 négyszög területnyi kopár földet, melynek akáczfákkal beültetését a miniszter elrendelte.

A vaali főszolgabíró előterjesztése folytán a belügyminiszterhez olyan tartalmú jelentést terjeszt föl a bizottság, hogy az ottani helyettes anyakönyvezető házaság kötésével is bízta meg. Ugyannyi meghatalmazás fog kéretni a Pákoz és Lovasbányai községek helyettes anyakönyvezetői számára is.

A közegészségügyi állapot a megyében a múlt hónaphoz képest javult. A járványos betegségek közül csak a hólyagos himlő lépett fel erősebben. Megbetegedés történt 61, melyből meggyógyult 28, meghalt 12, gyógykezelés alatt van 21.

P i c k Gyula a lövizzgálatra vonatkozó-

lag indítványt terjesztett elő. Ezzel szemben azon helytelen eljárás, hogy a lövizzgálatra kitér egyes helyeket, hol a birtokok, lovakat megvizsgáltathatják. Ezen eljárás rossz, mert azon lövizzgálat, kinek 2-3000 frt értékű lova van és a vizsgálati helytől távol lakik, inkább nem vezeti oda lovát és nem vizsgál-tatja meg, féltve azt az utközben netalan előforduló bajtól. Czélszerűbb lenne, hogy ha a miniszter utasítaná a lövizzgálatra kiküldött bizottságot a helyszínén tartandó vizsgálatra.

Ezt az indítványt az alispán pártoló hozzászólása után elfogadták.

A pénzügyi jelentés vita nélkül tudomásul vétetett.

A főmérnök jelentésében tudatja, hogy Martonvásáron kazánvizsgáló hivatal állított fel.

Füle község nagy postaforgalma miatt postahivatal felállítását kéri. A község erre 50 frtot ajánlott fel. A közigazgatási bizottság a kérvényt pártolólag terjeszti fel a miniszterhez.

Ezután a tanfelügyelő jelentése olvastott fel s ezzel a gyűlést véget ért.

Az ünneplő Székesfejérvár.

Iskolai ünnepélyek.

A város milleniumi ünnepségeinek sorozata ma kezdődött el az összes helybeli közép-, és népiskolák ünnepélyeivel. Az utczák már korán reggel élénk képet nyújtottak a csinosan kiöltözött és nemzetiszínű szalagokkal büszkén lépkedő tanulókkal. Ezek az iskolák könyveiket otthagya vigán szeltek az iskolák falai közé, hogy onnét isten-árcsüszletre menjenek. A belvárosban alig van ház, melyről zászlók ne lengenek. A székesegyházat négy lobogó díszíti.

Különösen érdekes látványt nyújtott a székesegyház istentiszteletre összegyűlt tanuló-sereg. Zászlók alatt vonultak fel, melyeket magyar ruhába öltözött leánykák vittek. A szertartáson magyar diszruhás fiúk, számszerint négyen ministráltak.

Az egyes intézetek ünnepélyeiről a következőkben számolhatunk be:

káptalan tulajdona és itt határjelet emeltünk. Innét a mocsarat megkerülve, keletnek tartottunk és Székes-Fejérvár mellett levő nagy árokhoz értünk. Ezen árokban haladva és egy hidhoz érve, mely egy sártécsán vezetett keresztül, bekerítettük azt. Mihály templomát és a város egyik külvárosának nagy részét. De itt kijelentették a káptalanbeli urak, hogy korántsem azért kerítették be ezt a templomot és a külváros részét, mintha ezáltal annak tulajdonjogát a várossal szemben maguknak akarnák foglalni, hanem azért, hogy az ő birtokuk határát, az ő tulajdonukat képező Ingovány-utca és az ottlevő malmok határát megjelölhessék. Az említett árokban tovább haladva, a keresztveszítékek szigetéhez értek, megkerülték azok monostorát és temetőjét, de nem foglalták el, hanem csak az ő sajátjukat határolták körül. Azonban amint ezt tették és a káptalant a birtokba vezetni akarták, Albertin, a keresztetek 1 arancsnoka tiltakozott a keresztetek birtoka elfoglalásától.

R jelentés ekként szólván, mind a két fél, t. i. egy a káptalan, mint a keresztetek, a királyi Curia elé idéztettek.

Az 1391-ben tartott gyűlést megnyitja István nádor. És előlép Alapi János, Balás fia, a fejérvári keresztetek prókátora és felmutatja a káptalan előtt kiállított meghatalmazását ügyfele, megbízója részéről és a midőn az rendben találtatott, előterjeszti panaszát.

Ilyen ügyvédekről emlékezik meg a Keresztetek Protokolluma II. 202. lap 1445-ből, a mikor Batthyányi András és Péter fivéreket Babay Benedek prókator képviselte; 1517-ben pedig Szabady Miklós, a fejérvári keresztetek prókatorának Felchuti Balassa Bene-

dek volt ügyvédje; a mely évben bizonyos tolnamegyei községek lakóit Akosházi Sárkány Lőrinc prókator képviselt.

A panasz abban állott, hogy Szent-Györgyi Imre, Péter fia, és ennek fiai: Imre, János, Benedek, Bálint, valamint ezek szentgyörgyi jobbágjai, nemkülömben Fejérvár összes polgárai, ugyiszinte a csodri lakosok, végre Konth Miklós nádor fia, Miklós és a mohai jobbágyság a keresztetek tulajdonát képező Izka és Barch vagyis Szent Borbála pusztát jogtalanul és erőszakkal elfoglalták, használatják és vadászszák. Kéri tehát a prókator a közgyűlést, hogy az illetőket az idegen birtok használatától eltiltsa. István nádor tekintete végigjárt a nemesi gyűlekezeten s mintha kérdezte volna, mi a karé és rendek véleménye, ki lett mondva a prototatió. A tiltakozás eszközésére aztán az egyszolgabíró kiküldi ki, aki tisztében eljárva a gyűlésnek jelentést tesz.

Es miután a szerző s több érdekesnek kisebb gyűlést beszél el, így fejezi be:

Felhozhatnék még több hasonló ad különösen annak bebizonyítására, hogy nyire megingott ezidőben a birtok és biztonság az előkelő uri nemesség közt hogy a megyei gyűlések ez időben az ilyen sérelmek erőszakoskodások akkor mondani szokták, violentiák a megtorlásában fáradozt k és intézkésoda tehát, ha a sok példa átrag népre is, a földesuraktól elszököt beálltak szegénylegényeknek és területe a tolvajok, utonálók, grablók tanyájává lett. Ugyannyi mond király szájszemesnek látta zikén Székesfejérvár mellett

érde-
akkét;
atokat,
meny-
ragyon-
tt is és
tegnél-
vagy mint
ssu menü-
dtek. Nem
adt a köz-
t jobbágyok
Fejérmegye
rujgatók és
ra, hogy Zsig-
1429. évi jun-
megyei közgyű-

Reggel 5-7 óra közt zenekarok és dalárdák végigvonulása a városban.

Dél előtt 10-kor a megye és város diákszövetsége a megyeház nagytérében, melyre a meghívókat Huszár Agoston alispán és Havranek József polgármester küldték szét.

Este 8-kor a város kivilágítása és zenés fáklyásmenet, mely alatt a városház-téren dr. Sára Gyula és Seidl Lajos főkapitány tartanak beszédet.

Este 9-kor bankett a színházban, utána táncz.

A millénium helyi emlékei.

Miként az ország valamennyi városa, úgy Székesfejérvár is gondoskodott arról, hogy a nagy nemzeti ünnepnek maradandó nyomai maradjanak egyes alkotásokkal. Még januárban elhatározták, hogy mikkel örökítik meg az 1896-ik esztendő. Ezeket a következőkben foglalhatjuk össze:

1. Székesfejérvár monografiájának megírása.
2. Az új városház fölépítése.
3. Városi aggintézet létesítése.
4. Tízezer forintos alapítvány középiskolákat végzett s felsőbb iskolát hallgató székesfejérvári ifjak számára.
5. Nyolczszáz forintos segély a milléniumi kiállításban résztvevő iparosoknak.
6. Új népiskola emelése a felsővárosban.
7. Részvétele a millenárius banderiumban, Budapesten, 5000 frt költséggel.

Jön a tatár!

— Jön a tatár! Ez a rémséges kiáltás hallatszik az egész országban haluzerte. Az emberek nem tudják el képzélni, hogy micsoda újabb veszedelem jöhet még a fillokszerabiztos után. A legöregebb emberek nem emlékeznek hasonló állatfaj özönére, csak az iskolákat végzett fiatalok könyvt. hozzá, hogy nem valami újabb hernyó ez az íz, hanem rémséges emberhorda, a melyik már egyszer Béla király idejében is ellepte a hazát. Chajim Rebnessz, a falu legbucsfutabb kocsmárosa egész háznépével egyetemen egyesült erővel neki fog a pakkolásnak, hogy a kezdődő veszedelem elől mihamarabb állépessen. Föl van fordulva az egész falu.

A falu ezse, a farmatringos nótárius gyűlést hív össze a községházához, hol alképvede magyarázza a népnek, hogy az újabb tatárjárás bizonyosan megint a néppárt műve. Eladták az országot a tatár-khánának, ordítja a buzó liberális-hajtás, s most jön egész seregével, hogy rabszóra vigyen bennünket. Meneküljön hát a ki tud, mert már közel a veszedelem. Ó maga az első, ki elbujik a boros pinczébe.

A falu összes mozogni bír recipiáltságai rögtön szombatot csinálnak: becsukják a boltot és kétségbeesve pakolják összevissza a fagygyu-gyertyát, garasos szappant, meg a bécsi piros kendőt; vesszen a minek veszni kell, csak ők vívessék el az irhájukat, valamelyik báró Hirsch alapítványi helyre.

Igen ám, de hova? Bent a városban, még nagyobb lehet a veszedelem, ott már talán ott is vannak azok az átkozott tatárok. A rabbi fia a Lévi, okos gondolattal áll elő: menjünk ki a falu végére, csináljunk magunknak egy szekér tábor, milyent csináltak a magyarok, mikor jöttek nekik a tatárok. Erre megindul a fél falu, elől Chajim Rebnessz a kocsmáros, nyolcz gyerekével, utánna a rabbi, a sakter, vezetve vagy hetven hitsorosost, legvégül ment sereg hajtónak a kót új Hunyadi, a Dolfi meg a Smüle. Ottkinn aztán megtelepedtek, körül rakták magukat szekerekkel, s vigyáztak egymásra, hogy meg ne szökjenek; kőbe-kőbe pedig a háttig-meleg Jakab tartotta bennük a vitéséget, vicceket mondván a közelgő választásról.

A községbeli magyar nép a faluban várta a különös veszedelmet. Három napja virrasztottak már, leve az igért vendéget. A falu kívül tanyázó izraeliták, nyolcz express zsidó gyereket küldtek már be hírekért, meg bundáért. Végre negyedik nap hajnalán a kilenczedik express leszállott bankár-jelölt kivitte a hirt, hogy:

„Itt a tatár!”

Igenis megjött a tatár. Postán jött az istenadta, nem száguldó lovon, nem típor: el tájában embert, nem gnyjtot fel falu, nem bántott az senkit Ugy hozta a postás sepepen becsomagolva: Mikor kibontották: apró kis füzetek voltak benne, azon volt a tatár. Apró kis könyvecskék, magyar ember szája íze szerűd írv, telitali jó tanácssal, igazsággal békeséggel. Kapott belőle minden ember, aki csak ott volt. Hadd olvas, hadd okuljon belőle, s ne hagyja magát a kövérvalasztásokkal becsapni. A néppárt küldte nekik ezt a józan gondolkodású kis könyvet, hogy az ő igaz népet ne játszassa ki csanyán az erőszakos szabott-elvű népség.

Minden ember kezében volt már egy a hasznos könyvecskéből, mikoron a nótárius uram is előtámasolygott a csapó ajtó alul. A mint meglátta a könyvet, ló halálában vágottot be a szolgabíróhoz miherbartás végett, mint hü szolgához illik. Mig azonban a nótárius odajárt, ki mentek megnézni a faluégvi vitézeket Nem volt biz ott egy se. Amint a kilenczedik express gyerek viszatért a hírrel, hogy megjötték a tatárok, hiába volt a rabbi ékes szólása, még a kocsierekék küllői közt is keresztül bujtak, s futottak világgá. Itt hagytak bécsi rongyot, gyufatartót, su íkszot, kéc madzagot. Az öreg Rebnesszert egy fogták meg erővel, hogy legalább egy zsidó maradjon meg a faluban.

Ottból pedig csaptak nagy örömet a tatárok megérkeztenek. S most haluzerte, utca hosszat, eres alatt, malom mellett másról sem folyik a szóbeszéd, mint a jó kis könyvecskéről, s a felvilágosodott nép pedig átudatos erővel etelve várja a választást, — hadd jöjjon hát az a tatár!

Szikra.

Városi és vidéki hírek.

— **Ma! számunkhoz melléket gyanánt adjuk az országos kiállítás remekül készített márdartárolati képét, mely fogalmat nyújt a kiállítás egész területéről és berendezéséről.**

— **A kitüntetett Fejérvármegye.** A budapesti kiállításban most tartották meg az első lókiállítás, melyen megyénk is résztvett. A bíráló bizottság Szapáry Iván gróf elnökléte alatt működött és a népies kollektív kiállításban való részvételért Fejérvármegyének a kiállítás i érdmet ítélte meg. Az egyes kiállítók közül Bárány József pejszürke kettes fogatáért kiállítás i érdmet és 100 koronát, Molnár M. József pej lováért, Rák Mihály pejmen lováért 100-100 koronát, Nagy M. József pejkanca lováért kiállítás i érdmet és 50 koronát, Kaszás József sárga kanca lováért. Kiss János örököse pejkanca lováért, Boros István és Kovács József sárga kanca lováért 50-50 koronát kaptak.

— **Gyászrovat.** Városunk egyik köztiszteletben álló családjának a feje, Klöckner Péter volt könyvkereskedő e hó 7-én élete 76. boldog házasságának 32-ik évében, a halotti szenségek ájtatos felvétele után, rövid de súlyos betegség következtében elhunyt.

— **A székesfejérvári iparos ifjuság önképzőköre** e hó 17-én, vasárnap, a körhelyiségben felállított díszes színpadon műkedvelői előadást rendez, mely alkalmammal színr kerül: „Az érdemkereszt” dramolet, továbbá „Jakab ur családossá” bohózat. A felvonás között a kör igazgatója, Szaller István felolvasást tart. A szerepek igen jó kezekben vannak. Közreműködnek: Stiller Igné, Mayer Czeza, Bohn Mili és Singer Rózsa kisasszonyok, továbbá: Szabady László, Stummer Ede, Borsódi Ferencz, Papp Károly és Neuwelt Samu. Pünkösöd vasárnap, e hó 24-én az önképzőkör, a polgári lövöldében. tombolával egybekötött táncvigalmat rendez, melyre a meghívók most küldetnek szét. Mint értesülünk, az „Első magyar ifjusági kör” a pünkösdi ünnepekre városunkba jön és ez alkalmammal az önképzőkör javára színelőadást rendez, mely pünkösöd hétfőn lenne megtartandó. Színr kerül: „A végrehajtó” című bohózat, a melyet

budapesti műkedvelők fognak előadni. Az önképzőkör mindent elkövet, hogy megfelelően hivatásának és céljának. Fáradságot nem kímélve munkálkodik, hogy minél nagyobb tért hódítson a társadalmi életben.

— **Milleniumi ünnepély Dunaföldvárott.** Mint levelezőnk írja, a hivatalos ünnepségeken kívül népmulatsággal és ökörsütéssel egybekötött milleniumi ünnepély lesz Dunaföldváron e hó 10-én. Ezen alkalmammal az adakozásból befolyt a községi segélyből 200 frtra egészített segély öszéeg fog a szegények közt kiosztáni.

— **A fosztogató főváros.** Megbízható kéz írja a következőket: Az emberek kezdik szidni a milleniumot. Tudunk példát, hogy a ki egy hétre jött fel a fővárosba, harmadnap már kénytelen volt hazautazni — üres zsebbel. Tudunk vendéglőt, a hol a burgonya-ára hatvan krajczár. Tudunk fogadóit, a hol az egyforintos szobáért a millenárius napokban tizenöt frtot kérnek. Látjuk a kiállítás, melynek a belépő jegye hétköznapokon ötven krajczár, s külön kell fizetni a műcsarnoknak, külön az akváriumnak s külön a tudja isten micsodának. Épült egy nagy mulatóhelyünk, melybe a belépés is harmincz krajczár. Vértanus emberek kisámították, hogy a ki látni is akar benne valami, s mindent meglátni, a mit benne mutogatnak éppen úz frtjába kerül. Szóval a dolog úgy alakul, hogy a kiállításra föltazó vidékét vagy külföldit — hogy is mondjuk csak udvarisan? — több fizetésre csábítja a kocsis, a ki a vasútról beszállítja, a fogadós a kínél megszáll. a kiállítás i korszmáros, a kínél eszik, maga a kiállítás is és minden mulatsága is. S fizetni — jól tudjuk, mindent meg kell fizetni. Bizonyára készen várta mindenki, hogy mindent kétszeresen fog majd megfizetni. Elvégre egyszer esik ezer esztendőben millenium. De tisztesen s huszorosan fizetni meg a dolgokat — ezt ezer esztendőben egyszer se bírja ki az ember.

— **A vaáli vásár elhalasztása.** A belügyminiszter a vaáli vásárt május hó 11-12 napjáról 15-16-ára halasztotta el.

— **A győri kerékpár-egylet** május hó 14-én nemzetközi millenárius pályamegnyitó kerékpárversenyt rendez Győrött, melyen a székesfejérvári újonnan alakult kerékpár-egylet is képviselve lesz. Az ünnepi sorrend a következő: május 13-án: D. e. 11, d. u. 5 és este 9 órakor a vendégek fogadtatása és elszállásolása. Este 9 órakor ismerkedési estély a sétatéri sörcsarnokban. Május 14-én: Dél előtt 12 órakor gyülekezés a versenytéren. Előnk üdvözlő a megjelent kerékpárosokat; a város részéről: Szócs Árpád tanácsos. Ezt követi a pályá hivatalos felmérése a „Magyar kerékpáros Szövetség” által. Ez után sorakozás 1/2 órákór díjkorzó a beérkezett nevezések sorrendje szerint feláll. A díjra pályázó egyletek után, vendégek és magános kerékpárosok foglalnak helyt: utána a Gy. K. E. tagjai versenyen kívül. Követi őket az ünneplők sora kocsin. Utánna: A versenytérrel a Baros-uton, Kazinczy-utcán, sétatéri hidakon át a Petőfi-térre, innen vissza a korzó-díj odaitétele. 1 órakor társas ebéd a „Fehér hajó” szállóban. Délután 2 órakor kivonulás a városház első kapavágási ünnepélyének színhelyére. Délután 4 órakor a versenyek kezdete. Este 9 órakor társasvasóra díjkiosztással és táncestélylyel egybekötve a városi lövölde kerti helyiségében.

— **Átheizeselek.** A helyben állomásozó 24-ik vadászszázalói, mint már említettük, az az ősszel végleg elhagyja városunkat. Megelőzőleg azonban néhány elhelyezést történt. Így Cornides István hadnagyot Boszniába, Herzberg Pál hadnagyot pedig Galicziába helyezték át.

— **Villámcsapás a toronyba.** Vasárnap délután egy és két óra között erős zivatar vonult át Apar tolmageyei községben. Mint igen sok helyen, szokásba van, ott is a veszterhes felhők elé harangozni. Reidinger János 20 éves legény e babonának esett áldozatul. Ugyanis, mikor a zivatar kitöröbén volt, két fuval felsietett a toronyba. Alig húzták meg a haran-

gokat a villám beütött a toronyba. Reidlinger azonban szörnyet halt; míg a másik két fiúnak az ijedségen kívül semmi baja sem esett. A villámcsapás a fémplomót is erősen megrongálta; több ablakot betört és egy helyen a falat is keresztül törte.

A keszthelyi katolikus legényegylet június hó 4-én a „Nemzeti Szálló” helyiségében alaptökéje gyarapítására táncmulatsággal egybekötött zártkörű alakuló-ünnepélyt rendez. A műsor következő: „Hymnus” Eneki a keszthelyi iparosok dalköre. Elnöki megnyitó beszéd, „A legényegyleti ifjakhoz.” Szavaja: Bokán József. Felolvasás. Tartja: Szántó László egy. alelnök. „Katholikus Ipariadal” Szavaja: Papp Ferenc. „Szózat” Eneki a keszthelyi iparosok dalköre.

Felakasztotta magát. Csörgő István soponyai lakos e hó 4-én éjjel a házában lévő istállóban felakasztotta magát. Tettenéke oka ismeretlen.

Nem remél szerencse. Rövid pár nap előtt még Heintze Károly, a magyar osztályországi fő-elárútitójának felhívása, hogy február 6-tól 8-ig megtartott húzás alkalmával a 20.000 koronát nyert sorjegy tulajdonosa a nyertmény felvétele végett jelentkeztek, eredménytelen volt. Végre e hó 3-án a hód-mező-vásárhelyi K. P. a fenti iródba bemutatva 29471. számú sorjegyét és a 20.000 csinos öszezget felvette. Nagy örömmel sietett a polgármesteri hivatalba, ahol a fővárosi szegényeknek 100 koronát és az árványok számára pedig, kik szerencse számát huzták ki, 20 koronát tett le. Az osztály-sorsjáték igazgatósága külti velünk hogy a húzás tartama alatt május 12-23-ig hivatalos napi-jegyzéket fog kibocsátani és azokat az összes budapesti és vidéki árusítóknak az érdekeltek számára betekintés végett megküldi. Miután a húzás 17 napig tart, ezen berendezés által alkalma lesz a közönségnek nyertes sorjegyét az elárúsitónál egy még a szerencsekérdésben lévő számért kieszárlhatni és ily módon részesülhet még azon nagy esélyekben, melyeket a milléniumi kiállítás milios sorsjátékra nyújt.

A bika áldozata. Hamerszky Lajos bicskei lakos e hó 7-én a tulajdonát képező bika istállóban az általa nevelt bika felülkelt és olyan súlyos sebeket ejtett rajta, hogy három órai szenvedés után meghalt.

Ülés pincézés. Fekete Antal fiskális dílőben lévő szőlőhajlékának ajtaját csütörtök reggelre itralva győző tettesek feltörték, a pinczelat kiásva, néhány hektó bort elvittek, A rendőrség természetesen erélyesen nyomoz.

Az ezredés és a rabok. Az igazságügyminiszter a rabokra nézve is emlékeztetéssel akarja tenni az ezredik évfordulót. Nagyszámú jó magaviseletű fegyveznek, de csak olyanoknak, akik annak előtte büntetve nem voltak, meg fognak kegyelmezni. A kikre pedig a kegyelmez nem terjesztik ki, azok május 10-én és június 8-án hálaladó isteni tiszteletet fognak hallgatni. Ez iránt már a helybeli ügyesség megkapta az igazságügyminiszter rendeletét. A rabok ezenkívül a nevezett napokon jobb cselekedésben részesülnek.

Körözött fejérmegyeiek. A budapesti törvényszék elrendelte országos körözését Tatabánya Imre székfejérvári születésű és Kollarik János bodajki születési kömüvegeknek csulás vétségé miatt.

Ünnepi naptár.

(Milléniumi ünnepségek a fővárosban.)

Május 10. A Stefánia-ut mentén, a löversony-tér közelében épült millénárius sportversenyterület felavatása. Az első versenyeket az ó budai tornaegyesület rendezi.

Esti fél 8 órakor a nemzeti tornaegyesület mint a tornázása a kiállítás ünnepségek csarnokában.

Löversony.

A Petőfi-társaság ülése.

Május 11. A fővárosi díszközgyűlése.

Hangverseny a kiállítás ünnepségek csarnokában.

Május 12. Löversony.

Május 13. A tud. egyetem ünnepe. Az országos magyar gazdasági egyesület díj lovas és díj ugratás rendez a Tattersaal-telepen a királyi jelenlétben.

Hangverseny a kiállítás ünnepségek csarnokában.

Május 14. A nemzetközi vívóverseny kezdete.

Nagy löversony.

Május 15. A juh- és szarvasmarhavásár kiállítás megnyitása.

Május 16. Hangverseny a kiállításban.

Dízelőadás (theatre paré) a nemzeti színházban.

Löversony.

Díj lovaslás és díj ugratás a király jelenlétében a Tattersaalban.

Olvasóinkhoz.

A „Fejérmegyei Napló” május hó 1-én új előfizetést nyitott. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elobarátainkat, nevezetesen a néppártiak híveit, újra felkérjük lapunk támogatására és minél szélesebb körben való terjesztésére.

Lapunk a becsületesebb politikát, az elvek harcát tüntetése szelajára, a mely harcban csak az igazság és a tisztesség vezérli tollunkat. A sum cuque elvön állva, nem bantunk senkit sem vallásért, sem a miémtől eltérő politikai meggyőződésért; de igen is, fi'lem és minden melléktekinet nélkül ostromozzuk a korrupciót, különösen a politikában, a mely hazánk ezredéves alapját, vérrrel szerzett alkotmányunkat, lelkiismereti és állampolgári szabadságunkat veszélyezteti.

Kérjük elobarátainkat, különösen katolikus hitfeleinket, hogy csak oly lapokra adják pénzüket, a melyek katolikus meggyőződésünket tisztelik. Ne támogassuk a szívtelen, szabadkőműves zsidó sajtót, mely a keresztények pénzén meghívva, uton-utjelen pellengetre állítja hitünket és arcuvaleri katolikus hitelveinket.

Hátralekos előfizetőinket pedig felkérjük az előfizetési díjak bekioldására, hogy a lap expedíciójá fenakadást ne szenvedjen.

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók; megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve lehet előfizetni. Előfizetési ár egy hónapra 45 kr.

Táviratok.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.) A törvényhozás mindkét háza ülést tartott a királyi kéziratok meghallgatása végett. A képviselőház d. e. 11 órakor ült össze. Szilágyi Dezso elnök bemutatta a főrendiház által elfogadott költségvetést, a mely szentesítés végett föl lesz terjesztve az felségéhez.

Ezután Bánffy Dezso br. miniszterelnök felolvasta a IV-ik ülészak berekesztésére és az V-ik ülészak megnyitására vonatkozó királyi leiratokat.

A főrendiházban déli 1 órakor ugyanezen kéziratokat felolvasta Szilágyi József elnök, koronaőr, mire az ülés véget ért.

A királyné elutazása.

Budapest, május 9. (Saját tud. táv.) Erzsébet királyné ma este 8 órakor elhagyta Budapestet és Bécsbe utazott.

Osztrák liberálisok bomlása.

Bécs, május 9. (Saját tud. táv.) Politikai körökben nagy feltűnést kelt dr. Süss Ede képviselőnek és nemzetgazdasági szaktekinetjének a liberális pártból való kilépése. A párt vezetőség visszalépésre akarja bírni, mert tartanak, hogy a párt felbomlik.

Miniszterek a Vaskapunál.

Budapest, máj. 9. (Saját tud. táv.) Bánffy miniszterelnök meghívta Badeni gróf osztrák miniszterelnököt és társait a Vaskapunak jövő héten végbemenő megnyitására.

Népgyűlés Budapestén.

Budapest, máj. 9. (Saj. tud. táv.) A holnapi népgyűlésre, melyet az általános szavazati jog tárgyában az új választáson fognak tartani, eddig közel ötven vidéki város és község jelentett be küldöttséget. Az új választáson három szónoki emelvényt állítanak föl és mind a három egyszerre fognak beszélni. Eddig kb mint 30 szónok jelentkezett. A népgyűlésen résztvevők a Kalvin-téren gyülekeznek és onnan fognak zászlókkal és feliratot táblákkal kivonulni a gyűlésre, a mely d. u. 3 órakor kezdődik.

Irodalom és Művészet.

Vezérkönyveske a katolikus fiú- és leányiskolákban tartandó ezredévi ünnepségekre. Összeállította: a „Népevelő” szerkesztősége. Kiadja a Szent-István-Társulat. 4 iv, két képpel díszítve. Tartalmazza az ünnep tárgysorozatát, az ünnepre szánt beszédeket, előadásokat, imát és költeményeket, az utóbbiakat igen dúz választékban. A csinos és tartalmas füzet az ünnepség emlékönyvéül is szolgál. Ára 12 kr, legkevesebb 25 példány megrendelésénél példány 10 kr. Kapható: Budapest, Királyi-Pál-utca 13. szám. Terjedelméhez képest a hazánkban ezuttal megjelentek közt a legolcsóbb. A füzetet plebánosok, igazgatók és igen tisztelt kartársaink figyelmébe ajánljuk e díszes és olcsó füzetek, kérjük terjeszték azt a Társulat egyéb milléniumi kiadványaival együtt minél szélesebb körben. A „Népevelő” szerkesztősége.

Ingeny könyv a magyar hölgyeknek. A „Fővárosi Lapok” most küldött szét előfizetőinek, teljesen ingyen egy pompás kiállítás albumot, mely magában foglalja az ország összes bálozó hölgyeinek névsorát; a fővárosi elite-bálok összes bályainak kitűnően talált arcképeit; ezenkívül temérdek pompás illusztrációt és egy csomó kiváló író szépirodalmi dolgozatát. Ezenkívül van az albumban egy nagy igen érdekes czikk a tánc történetéről, melyben gazdag illusztrációk keretében be van mutatva az összes táncok története. Az album illusztrációt: Gerő Lajos, Lakos Alfréd és Deák Géza készítették.

Ezer év veresében. A „Fővárosi Lapok” a magyarság legnagyobb ünnepe alkalmából e földön töltött dicsőséges ezer esztendőnk történetét írta meg veresében a magyar nemzet legjelesebb költőivel. Az előhangot ehhez a vereske foglalt Ezer évhez Kozma Andor írta igen szépen. A honfoglalásról Szabó Endre mond éneket. Gabányi Árpád pedig Ába Sámuel királyról ír. Váradai Antal Szent László zengi meg, Ábrányi Emil Könyves Kalmán korát énekl meg Jakab Ödön IV. Béla emléke lelkesítette dalra, Szalay Fruzinát is. Szent Margit királykezezonról, Palágyi Lajos, Kun László királyról Tolnai Lajos ír. A Hányady kor költőkrónikásaiul szegődtek Palágyi Lajos, a ki Hunyady övezgéről dalolt, aztán Bartók Lajos és Dalmady Győző, a kik Mátyás királyt dicsőítették veresükben, Dissa György történetét Szabó Sándor mondta el, a törvényhozó Verbőczy Istvánt pedig Bekics Gusztáv énekl meg. A magyar vallás-dicsőre Szabolcska Istvánt szólaltatta meg, Zrínyi Ilona emléket Torkos László dicsőíti, a kruciz időknek Endrődi Sándor a költője. Sas Ede Mária Teréziáról mond éneket és Szécheny István nagyságát magasztalja, Makai Emil a mi királynékról írta meg költeményét. Az új korszak főkevéseit Lipsey Ádám foglalta dalába s az elhunyt ezer esztendőcrt Pécs Lajos mond köszönetet milliók nevében az alkotónak. A veresben írt ezer évet még egyszer a legjobb meggyőződésünk szerint ajánljuk olvasóinknak. Meg lehet ingyen szerezni a Fővárosi Lapok kiadóhivatalában (Budapest, Ferenciek-tere 4.); mert minden előfizető ingyen kapja, ugyanitt lehet előfizetni az újságra.

Levélzerinti oktatás a német nyelv megtanulására a Rosenthal-féle módszer szerint. Különös tekintettel a magánoktatásra írta Pollacek Mór, átnézte Dr. Szemák István. Ezen kimerítő és kitűnő német nyelvtanból, a mely tizenöt — 30 kros levélből fog állani, most jelent meg az 1. és 2-ik levél, Grimm Gusztáv kiadásában Budapestén. Előfizetési ár az egész minék 4 frt.

„Ös-Budavár.” Magyar induló az ezredéves kiállítás ünnepélyes megnyitására szerző Ivánffy L. a melyvel az általán kedvelt zenéjét folyóirat a „Zenei Magyarországi” május elei IX. száma

Változtatás közleményeinek sorozatát megújítja. Ezenkívül hős és hős még H. Taritzky Ferenczöl 3 szép népdal illusztr. III. Iradír S. Fehér Galamb (La Pálomb) könyv szerkesztője. IV. Hevörk a U. Hódoltságban maszkját A jelesen szerkesztői s a legjobb házi és külföldi szeszszerek kiválóbb tulajdonságai-ból összehalított zenemű folyóirat havonta 2-zer 1. és 10-ikén jelenik meg, minden száma 10-10 oldal zenemű-vel ad. Előfizetés egész évre 4 frt, félévre 2 frt. Elő-
fizethető a Zsenedi Magyarországi kiadóhivatalban Bpest, Csengeri-utca 62/a — ugy a kiadóhiv. kiállítás területén az ezredes orsz. kiállítás ünnepélyek társaságában, valamint minden vidéki könyv-kereskedésben. Mutatványzámot bárkinek küldenek.

A Mauthner-Baróti-féle Magyar Nemzet Történetéből megjelent a 57-ik füzet Wodianer F. és fia kiadóhivatalában Budapesten. E füzetben tovább tart átdolgozó szerzők az élénk füzetben élénk történelmi-
látás az Anjou kori magyar köz- és belviszonyokra markáns vonásokban szemlét tartván az ország akkori pénz és adóügyi, királyi jövedelmek stb. sőt. Mind czekek fokozódott mértékben teszik élvezetessé azon gyakori párhuzamok a reneszánsz, melyeket a középkor ama viszonyaihoz a maiakhoz köt. Aztán a vidék fő és köznevelésének életét, műveltségét foglalkozását ismer-
teti érdekesen, meg nem feledkezvén a vizeletről, étkezésről, a nők állásáról, a papság társadalmi életmódjáról. Innen a városi életre tér át, s a középkor városainak kül-
jellegével megismerkedvén, valódi élvezettel olvasunk a csehrendszer jellemző intézményeiről, az akkori iparról s kereskedelemről. A 37-ik füzet képei a következők: A zólyomi vár, magyar urai vizelet a XVI. század első felében. magyar főurak a XVI. század elején.

A „Képes Családi Lapok” a kiállításról és az ezzel kapcsolatban levő eseményekről írásban és képből híven megemlékezett. Közölt és folyton közöl 3 regényt, elbeszélést, rajzokat, humorosokat és költeményeket. Mutat-
ványzámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, vadász-
utca 14. sz. sajtó házában.

Közgazdaság.

*** Mauthner pavilonja.** Az ezredes kiállítás mintegy 290 épületei közt tagadhatatlanul a legoriginalisabb a Mauthner Odón budapesti magkereskedő pavilonja. Ez olyan eredeti, a minőt semmiféle világkiállításban még nem látunk. Látni kell azt a sajátosság vadregényes külsejű épületet, mely a vakolat helyét egész összességében fakéreggel van borítva. A kőzeledt már száz lépésről a diszes kis benyilókert re-
mek tökéletességű virágainak kellemes illatárja fogadja, de csak közeleb érve észleli, hogy az ebben a pavilonban és előtte folyton tolongó népradartól vajmi nehéz a pavilonba bejutni. Bann a pavilonban látjuk a szakavatott rendező kéz művét; magvak kristályüveg tartókba rendezve s minden honyneművel és virágmag-fajta mellett ragyogó színekben festett természetű ábráját, majd üvegszekrényekben helyezett frappans hűségű, természetes nagyságu termé-
nyek modelljeit. A páratlan tökéletességű és tisztaságu gazdasági magvak egyetemben a természetben csoportosított növényekkel, valamint az ezen pavilonban kiállított ritkább magvak gyűjteménye méltó tanulmánytárgyai a gazdák-
nak, kertészeknek és a természetet kedvelőjének egyaránt.

*** A vetések állása.** Nagyon sok már az eső és a hűvös idő sem kedvez a vegetációnak. A gazdák nehezen várják a tavasz ébredését, mert attól tartanak, hogy a lassan fejlődő növényzet később nagyon hirtelen s természetellenesen fog gyarapodni. Az őszi gabonane-
mük különben csakhamar országszerte tőrhe-
tően állanak, sőt egyik-másik vármegyében valóságos gyönyörűek, kivált a buza vetések. A rozs kissé megrikkult s itt-ott sárgás színű; többnyire szádba hajtott már. A repce virág-
zására ez az idő bizony nem a legjobb; attól tartanak, hogy az amugy is kevés repozét vi-
rágában öli meg a természet. A tavaszi veté-
sek lassan kelnek, ugyszintén a kapás növé-
nyek is, a melyekben az ormányos bogarak már most is igen sok kár tesznek.

*** Új találmány.** Altróth Sándor dunaföldvári bádigos egy új szerkezeti pere-
nospora permetező készített, mely a szakértők véleménye szerint tökéletesebb az eddig ké-
szített hasonnemű gépeknél.

*** A kendertermelés érdekében** a föld-
művelésügyi miniszter előtt több felszólalás
fekszik a vármegyékben. Egyik közgazdssági
előadó azt a javaslatot tette, hogy azokon a
vidékeken, a hol a kendertermelés honos, avagy
előnyösen meghonosítható, minden község köte-
leztesse mesterséges kenderáztató létesítésére,
mivel a fokozatos földszabályozás következté-
ben az áztatás mind nagyobb nehézségekkel
jár, a mi kellemetlen visszahatással van a ter-
melésre is. Az aradi kereskedelmi és ipar-
kamara pedig azt kívánja, hogy a ministerium
egyes vidékre küldjön ki szakértőket, a kik az
állam részéről ingyen adott vetőmagot kioszta-
nák és a kendertermelést megkedveltetnék a
néppel. Ezt az intézkedést még kedvezményes
fuvardíjak engedélyezésével és a kenderkészítő-
telepek lehető támogatásával kellene kiegszi-
teni. A földművelésügyi ministeriumban most
tárgyalják ezeket a felszólalásokat s a döntés,
illetőleg intézkedés a közel jövőben fog meg-
történni.

*** Feltűnést keltő csőd.** Nemcsak a fő-
városban, hanem az egész országban nagy
szenczácziót kelt a Hunnia nevű gépgyár-
nak, illetőleg Tarnóczy Gusztávnak a bukása.
A nyitrai hős, kinek az egész kormány párt-
ját fogta kortesszolgálati miatt, addig mani-
pulált fecsenkőgyárral, míg egy csomó jó-
hiszemű részvényes elvesztette a pénzét. A
jeles férfi azonban aligha viszi el börtét szá-
razon, mert a hitelezők bűnügyi feljelentést
szándékoznak ellene tenni.

*** Műtrágya.** A „Hungaria” műtrágya,
és vegyi-ipar részvénytársaság jelentése Buda-
pesten. A tavaszi vetés már nagyobbára befe-
jezettek tekinthető, mindazonáltal, szuperfosz-
fátra és chilisalétróra még mindig érkeznek
rendelvények, a főerdeklődés azonban az őszi
vetésekre összpontosul. Elsősorban szuperfoszfát,
másodsorban keverék-trágyát jönnek tekintetbe,
míg thomas-salak után még alig mutatkozik
érdeklődés. Szuperfoszfátokban az irányzat ma-
radandóan szilárd, mely czikkben már jelenté-
keny kötések fordultak elő. Európában a
chilisalétróm kötések május 1-én 700,000 méter-
mázsát tettek ki, míg e hónapban tengeri uton
900,000 métermázsá érkezik. Az „Angers” nevű
gőzös 38,000 métermázsá Tebessa-foszfát rako-
mánynyal Bonából Yokohamába indult.

Jegyzéseink a következők:

Kettős-szuperfoszfát 40%	15.—15.50 frt.
prima-szuperfoszfát 16—18%	4.20—4.75 „
Thomas-salak 22—25%	3.45—3.70 „
kálitrágya 20—22%	2.75—3.— „
amoniak-szuperfoszfát 12—10%+3—5%	10—6.— „
chilisalétróm	11.75—12.25 „
100 kgként szakkal együtt elegyaul-tisztasuly gyansánt az egyes állomások távolsága szerint)	
Vasgálics I. a	3.50—3.75 „
„ II. a	3.—3.25 frt
Rézgálics	24—25.— rt
(100 kgként 250 kgos hordókban Budapesten.)	

VASUTI ÚJ MENETREND.

— Érvényes 1896. május 1-től. —

Budapestről — Székesfejervárra.

Gyorsvonat: ind. 7:00 regg. — érk. 8:30 regg.
Postavonat: „ 7:10 „ — „ 9:16 „
Vegyesv.: „ 2:25 d. u. — „ 4:27 d. u.
„ 5:25 d. u. — „ 7:39 este.
Gyorsvonat: „ 7:45 este — „ 9:11 „
Postavonat: „ 9:25 „ — „ 11:33 éjjel.

Székesfejervárról — Budapestre.

Postavonat: ind. 4:24 regg. — érk. 6:29 regg.
„ 6:15 „ — „ 8:25 d. e.
Gyorsvonat: „ 8:49 d. e. — „ 10:10 d. e.
Vegyesv.: „ 2:35 d. u. — „ 4:32 d. u.
Postavonat: „ 6:08 este — „ 8:12 este.
Gyorsvonat: „ 8:15 „ — „ 9:40 „

Székesfejervárról — Kanizsára.

Gyorsvonat: ind. 8:40 regg. — érk. 11:45 d. e.
Postavonat: „ 9:26 „ — „ 1:39 d. e.
Vegyesv.: „ 4:33 d. u. — „ 8:55 este
Gyorsvonat: „ 9:18 este — „ 12:10 éjjel
Postavonat: „ 11:43 éjjel — „ 3:52 regg

Kanizsáról — Székesfejervárra.

Postavonat: ind. 12:15 éjjel — érk. 4:16 regg.
Gyorsvonat: „ 5:47 regg. — „ 8:39 d. e.
Vegyesv.: „ 10:00 d. e. — „ 2:10 d. u.
Postavonat: „ 2:00 d. u. — „ 6:00 d. u.
Gyorsvonat: „ 5:06 d. u. — „ 8:00 este.

Birtok haszonbérbeadás.

Tolnamegye Szemcse-Csehi községhez tar-
tozó, mintegy 1300 magyar holdnyi kiterjedésű
majori birtok, mely mintegy 8 hold belsőszőlőből,
mintegy 820 hold szántóból, mintegy 450 hold
legelőből és mintegy 22 hold különféle területből
áll, f. é. október 1-től kezdve haszonbérbe
adandó.

Ajánlatok f. é. május 31-ig ajánlott levél-
ben lepecsételt borítékban, „haszonbérleti aján-
lat” felirással ellátva alulírottához intézendők.

A haszonbérbe adandó birtok tulajdonosa
a bérkezett ajánlatokhoz kötve nincs, s a ha-
szonbérbe adásra nézve szabad elhatározását
mágnak fenntartja.

A haszonbérleti feltételek alulírottnál
betekintethők.

Budapest, 1896. május havában.

Dr. Stettner László

ügyvéd,

V. ker. nádor-utca 12.

MIHÁLYI JÓZSEF

KÁRPITOS ÉS DISZITÓ

NÁDOR-UTCZA, GEBHARDT-HÁZ.

Van szerencsém a nagy. érd. helybeli és vidéki közönség becses
tudomására hozni, miszerint ez évre már a legújabb divatu butor kel-
mek, igen olcsó kivitelben; valamint a falkárpitok dus választékban
megérkeztek. Melyekből tetszés szerint, jutányos árban készítek, szálló-
dak, lakosztályok, fürdő-telepek és nyaralókba divatos és tartós kárpi-
tosbutorokat továbbá teljes berendezést, kárpitozást (tapetázást) elvállalok.

Készítek továbbá: szalon, háló, és ebédlő párnázott butorokat,
ruganyos és löször matracokat, melyekhez a legkifünőbb anyagot szol-
gáltatom, ugy munkám izséssel való kiállításáért, valamint tartósságáért
mindenkor kezeskedem. — A nagy érd. közönség, valamint b. Uraságod
eddig szives pártfogását továbbra is kérve,

maradtam kiváló tisztelettel

Mihályi József.

18—11

KÁRPITOS-ÜZLET**MEGNYITÁSI!**

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

Sz.-Fejérvár, Jókai-u. 12. sz.

alatt egy kárpitos- és díszítő-üzletet nyitottam, hol minden e szakmába vágó munkákat pontos és jutányos árért elvállalok. Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltnék. Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását, maradtam

kiváló tisztelettel:

Sztupa János

kárpitos és díszítő,
Székesfejérvár, Jókai-u. 12. sz.

Egy jó házból való fiu tanulól felvétetik.

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM**megnyitás.**

Alulírott ezennel bátorodom a magas Uraságok és a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben a Varkör utca 2. szam alatti fényképészeti műtermemet

folyó évi május 3-án

megnyitom (volt Pribék-féle műterem.)

Műteremben a legkínzóbb gépek a technika e szakba vágó vívmányaival vannak egyesítve; s minthogy évek során át úgy Magyarország, mint Ausztria fő- és székvárosaiban első rendű műtermekkel bírtam, azon helyzetben vagyok hogy a legmesszebb menő igényeknek is könnyen megfelelek.

Fényképek medalliontól egész életnagyságig, úgy szintén Panti és Aquarel különlegességek műteremben minden időben megtekinthetők.

Magamat a nagyközönség kegyes pártfogásába ajánlván

Kelt Székesfejérvárott 1896. május 2.

Kész szolgálja

FODOR JÓZSEF,

fényképész.

Fogorvos

Dr. Ritscher Zsigmond

a bécsi fogorvosi egyetemi-intézet volt fogorvosa.

Székesfejérvár Sas-utca 7. sz.

Foghuzás érzéketlenítő szerrel.
Plombálás arany-platin és cementtel.
Mittogak és fogsorok kaucsuk vagy arany alapon.

Specziálista arany plombálásban.

Rendel reg. 8 órától este 6-ig.

Vásár- és ünnepnapokon is.

Ifj. FÜSTÉR IMRE

asztalos- és kárpitos butorraktára
Székesfejérvár, Iskola-utca 10.

A nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett dus választékú

● ● **kárpitos és asztalos butorraktáramat,** ● ● ● ●

hol minden e szakmába vágó munkák nagy választékban kaphatók a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, u. m.: háló, ebédlő, szalon, iroda és előszoba berendezések. Széjjel nyitható tetel, mely éjjel ágynak alkalmazható, magas dívának, ottománok, tükrök, képek és más itt fel nem sorolt asztalos- és kárpitosmunkák.

Különösen ajánlom figyelembe venni, hogy a megrendelt butordarabokat vagy átalakítások kézimunkák módrozása, régi butorok a saját műhelyemben és felügyeiletem alatt készülnek; miért is minden nálam rendelt butorokért, illetve munkáért kezességet vállalok.

Rajzokkal, mintákkal és költségvetésekkel zivesen szolgálók. Vidéki megrendeléseknél a címre különösen vigyázni kérem.

52-46

Tisztelettel:

Ifj. FÜSTÉR IMRE.

FEHÉR A. ADOLF

bőr és cipő-felsőrészek gyári raktára

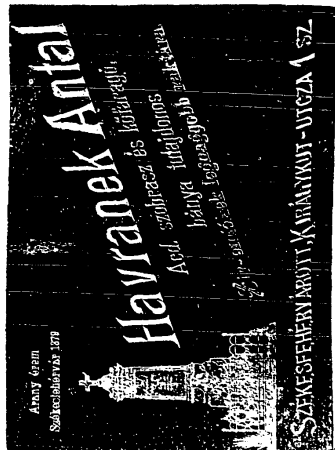
nagyban és klossnyben
BUDAPEST,
VIII., kerepesi-ut 49.
Nagy raktár mindenemű

bőrök,
czipész-kellékek
és snját készítményű
cipő-felsőrészekből

Nagy képes árjegyzékem most jelent meg, melyet kívánatra bérmentve küldök, egyszersmind mindazon, a kiállítás alkalmával feljövendő czipész- és csizmadia-mester uraknak ajánlom bórraktáromat megtekintésre.

Megrendelések postán és vasuton csakis utánvét mellett azonnal eszközöltnék. 10-6

FROMME'S
P.FARRORTE-UND
ORTS-LEXIKON
VON
ÖSTER-
REICH-UNGARN
Bosnien und Herzegowina
Anhaltend limitt. Pfarrer, Caltagebetende, Land, Gerichtsbau, Mittel Bahren, Pen, Telegraph, Eisenbahn, Dampfmaschinen und Gerichsbau
zu beziehen von allen Buchhändlern, sowie von Verleger Carl Fromme in Wien.
Preis broschirt fl. 6.40.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.

VÉDJEGY.

F E R E N C Z - **pálinka**
(sósbor-szesz)

Vértés gyógyszerész-féle

használatalban a leghatasosabb.

Egy üveg 1 és 2 korona

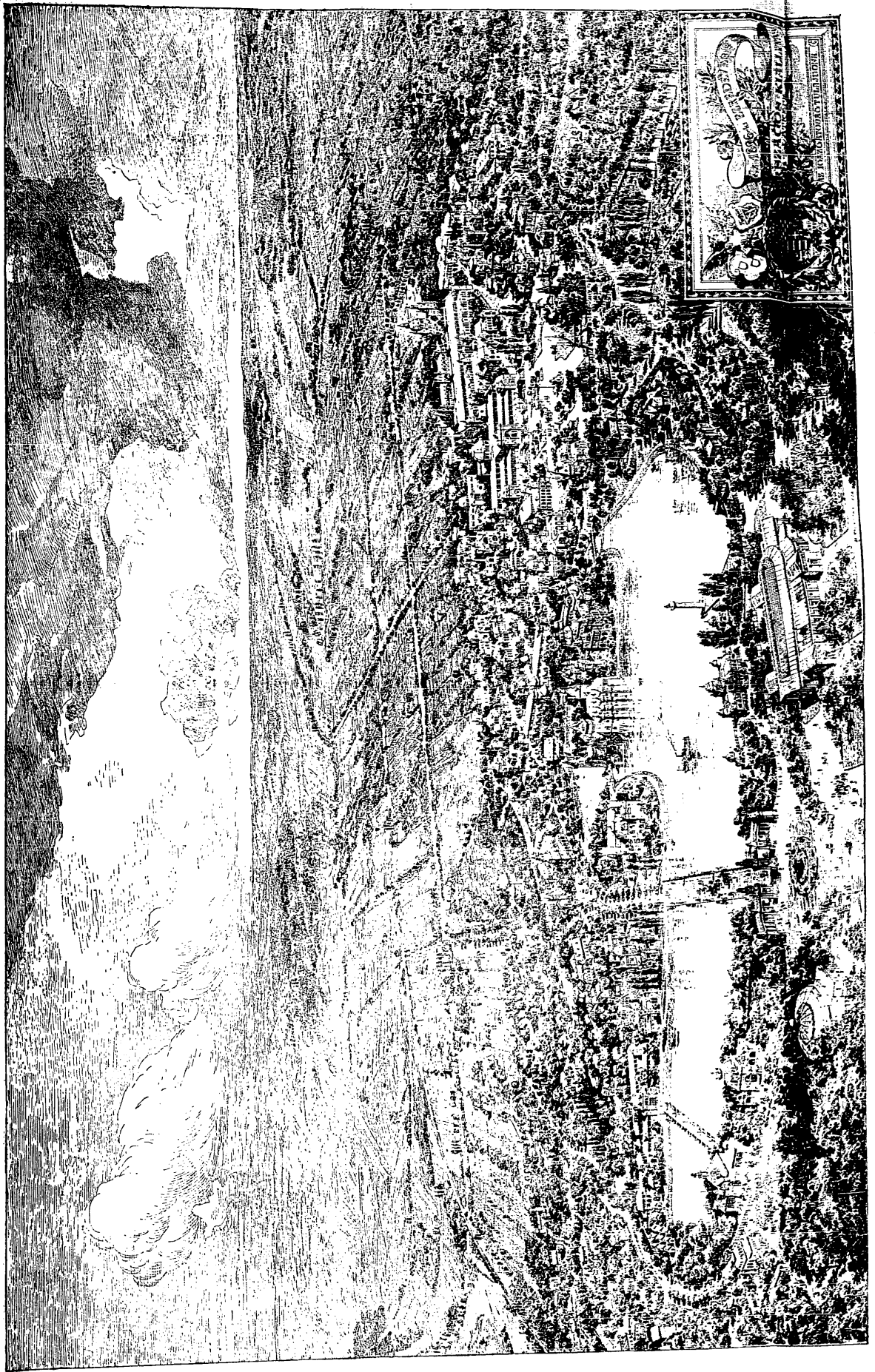
Kapható:

Gyógytárakban, drogueriákban és fúszkereskedésekben.

Továbbá ajánlatnak a „Sas gyógytár“ világhírű gyógyszerei u. m.: Dr. Heuffel-féle gyonor-eszenzia, Dr. Heuffel-féle vértisztító labdacok, Banáti növény-nedv, Herkulesfürdői köszvény-szesz, Injectio és capsules végételes stb.

Raktár: Székesfejérvárott: Imrich Viktor gyógytára; valamint: Vértés Lajos, sás gyógytára, Lugoson, 454. sz. 25-10

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

Munkácsy a „FELNEMŰVETI NAPLO” 1896. május 9. számában.